

застосуванням лише місцевого лікування або гомеопатичного препарату – «Гормель», в контрольній та дослідній групі №2.

Таблиця 1

Група тварин	Контрольна група n=3	Дослідна група №1 n=3	Дослідна група №2 n=3
День			
Повне припинення лактації	10-14	6-7	10
Нормалізація апетиту	8	4	6
Відсутність материнської агресії	8	2	4
Стабілізація емоційного стану	10-14	4	8-9
Відсутність організації «гнізда»	10-12	4-5	6-7
Припинення виділень з петлі	8-9	4	6

Таким чином, частіше всього псевдовагітність реєстрували у сук породи такса (23,0 %), а щодо методів терапії, то кращі результати ми отримали у групі тварин №1, яким використовували гормональний препарат – «Антилакт».

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Акушерство, гінекологія та штучне осіменіння сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / Г.Г. Харута та ін. К.: Аграрна освіта, 2013. 27 с.
2. Schatten H., Constantinescu G.M. Animal Models and Human Reproduction. Hoboken: JohnWiley&Sons, 2017. 287 p.
3. Франчук Л., Кривий М., Оніщенко О. Ефективність різних методів лікування сук за несправжньої вагітності. Інноватика в сучасній освіті та Наук: Теорії, методологія, практика: матеріали міжнар. літ. наук. симп., м. Одеса, 26–27 лип. 2018 р. Одеса, 2018. С. 121–123.
4. Самойлюк В., Герасімова А. Ефективність оперативного і консервативного лікування несправжньої вагітності у сук. Науково-технічний бюлетень біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК: Матеріали міжнар. наук. симп., м. Дніпропетровськ, 30 черв. 2011 р. Дніпропетровськ, 2011. С. 23–26.

УДК 636.2.09:618.14-002/.714

ЛИСЕНКО Л.В., магістр

Науковий керівник – ІВАСЕНКО Б.П., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПРОФІЛАКТИКА СУБІНВОЛЮЦІЇ МАТКИ У КОРІВ

Під час виконання експериментальної частини роботи встановлено основні форми неплідності серед корів, що належали СТОВ «Іскрене». Найбільш поширені акушерські та гінекологічні діагнози серед корів – субінволюція матки, гострий післяродовий метрит, гіпофункція та персистенція жовтого тіла яєчників.

Ключові слова: неплідність, субінволюція матки, метрит, гінобіотик, утракур, метрамаск.

Реалізація потенціалу відтворення корів можлива лише за адекватних умов існування організму: за їх невідповідності фізіологічним потребам, виникають різні розлади функцій аж до неплідності [1].

За нормальних умов догляду, утримання та збалансованої годівлі, тільність та роди корів перебігають фізіологічно нормально, і вже на протязі першого-другого місяця після отелення, у них відновлюється статеві циклічність, що продовжує процес відтворення [2, 3].

На превеликий жаль, у значної частини корів післяродова інволюція затягується на довгий час, у випадку тяжких родів та затримки посліду виникають запальні процеси (в тому

числі й субклінічні) та функціональні розлади статевої системи, тому такі корови певний час залишаються неплідними [4].

Таким чином, беручи до за основу наведене у літературному огляді метою роботи було розробити способи профілактики субінволюції матки у корів.

Дослідження проводили на коровах української червоно-рябої й чорно-рябої породи віком 3–6 років із середньорічною продуктивністю 5000–6000 кг молока, що належали СТОВ «Іскрене» Звенигородського району Черкаської області.

При встановленні форм та визначенні причин неплідності корів, нами було встановлено, що у 2022 році 89,7 % корів і телиць з дослідженого поголів'я були неплідними через патології статевих органів. Основними формами неплідності серед корів і телиць у господарстві були: симптоматична – 89,7 %, аліментарна – 3,8 %, штучно набута – 4,1 %, стареча – 1,2 %, експлуатаційна – 0,6 % та вроджена – 0,6 %. Проведений аналіз динаміки неплідності впродовж дослідного періоду свідчить про несуттєві різниці за всіма формами неплідності, окрім симптоматичної.

Вроджена неплідність – 0,6 % серед тварин була наслідком використання для відтворення теличок, які народились у двійнях з бугайцями. У 4-х корів віком 10 років діагностували розлади відтворної здатності внаслідок старечих атрофічних змін у статевих органах, що дало підставу для діагнозу стареча неплідність – 1,2 %.

Найбільш поширеною формою гінекологічної патології серед неплідних корів була гіпофункція яєчників 43,5 % (n=148) та персистенція жовтого тіла яєчників 6,7 % (n=23). Перше місце в структурі акушерської патології відведено субінволюції матки – 29,9 % (n=78). Дещо менше корів за цей час перехворіло на післяродовий метрит – 19,7 % (n=67), субклінічний метрит – у 5,3 % (n=18) та у 1,7 % (n=6) випадків зареєстровані аборти.

Для визначення терапевтичної ефективності профілактики післяродової патології у корів, які мали патологію другої чи третьої стадії родів було відібрано за принципом аналогів 45 корів, з яких було сформовано три групи – дві дослідні і одна контрольна, по 15 тварин в кожній. Коровам першої дослідної групи з метою профілактики післяродової патології застосовували схему комплексної профілактики з внутрішньоматковим введенням препарату – гінобіотик.

У другій дослідній групі в схемі комплексної профілактики післяродової патології використовували препарат утракур, який володіє широким спектром антибактеріальної дії, активний відносно більшості штамів грампозитивних і грамнегативних, аеробних і анаеробних бактерій, що виділяються при метритах корів.

Коровам контрольної групи у складі комплексної схеми профілактики післяродової патології використовували внутрішньоматковий препарат, який зазвичай практикується у господарстві – метромакс. Це комплексний антибактеріальний препарат, активний відносно вільних збудників метритів, в тому числі пеніцилінозійних штамів стафілококів, стрептококів, а також ешерихій, протей, клебсієл, коринебактерій, грамнегативних анаеробів. Тваринам першої і другої груп для стимулювання скорочення м'язів матки і запобігання гіпотонії і атонії матки до схем профілактики включали окситоцин у дозі 6 мл (60 ОД) внутрішньом'язово двічі на добу протягом 3-х діб. Інтровіт вводили коровам усіх груп внутрішньом'язово в дозі 15 мл відразу після отелення.

Критеріями ефективності обраних схем профілактики післяродової патології вважали відсутність у дослідних корів субінволюції матки або метриту, настання інволюції статевих органів тварин у фізіологічні терміни та відновлення їх репродуктивної функції. Результативність осіменіння визначали по відсутності чергової охоти протягом 60 днів після осіменіння та шляхом УЗД-дослідження на тільність через 37–40 діб. У кожній тварини усіх груп визначали кількісні показники репродуктивної функції – запліднюваність від першого осіменіння, кількість днів неплідності, індекс осіменіння.

Кращі результати отримані в другій дослідній групі при застосуванні препарату гінобіотик. У цій групі ефективність профілактики була на 17,9 % вищою в порівнянні з контрольною групою. Крім того, в подальшому за показниками відтворення репродуктивної

функції у корів, відмічали, що порівняно з тваринами контрольної групи достовірно зменшився ($P < 0,05$) термін завершення інволюції статевих органів (на 9,1 доби) та термін прояву першої статевої охоти (на 18,0 діб). Порівняно з тваринами контрольної групи, у корів другої групи тривалість сервіс-періоду і днів неплідності була меншою на 23,4 доби ($P < 0,01$). До того ж, запліднилося у другій групі в 1-шу охоту – 48,6 %, в другу – 12,7 % і в третю – 28,8 %, тобто заплідненість по групі становила 90,1 %, а індекс осіменіння становив $1,4 \pm 0,3$.

Аналіз результатів досліджу показав, що у корів першої дослідної групи ефективність профілактики була на 12,6 % вищою у порівнянні з контролем, а термін завершення інволюції статевих органів та термін прояву першої статевої охоти меншим на 7,6 і 14,2 доби, відповідно. Тривалість сервіс-періоду і днів неплідності на одну тварину скоротилася на 19,4 діб. Заплідненість у тварин цієї групи становила 85,2 %, з них в першу охоту запліднилося – 46,2 %, в другу – 13,4 % і в третю – 25,6 %, індекс осіменіння становив $1,5 \pm 0,4$. Проведені випробування показали, що застосування препаратів гінобіотик і утракур та окситоцину з метою профілактики післяродової патології, у порівнянні з використанням метромаксу, дозволяє скоротити тривалість неплідності на $23,4 \pm 19,4$ діб, знизити індекс осіменіння на $0,3-0,4$ і домогтися збільшення тільності $20,5-15,6$ %.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Івашків Р.М. Фізіологічні аспекти післяродової інволюції органів статевої системи молочних корів. *Науковий вісник ЛНАУВМ імені С. З. Гжицького*. Львів, 2007. Том 9. № 2 (33), ч. 3. С. 160–164.
2. Clarke I.J., S.Pompolo. Synthesis secretion of Gn RH. *Anim. Reprod. Sci.*, 2005. №88. P. 29–55.
3. Herbert C.A., Trigg T.E.. Applications of Gn RH in the control and management of fertility in female animals. *Animal Reproduction Science*, 2005. № 88. P. 141–153.
4. Рекомендації з діагностики, лікування, профілактики та прогнозування субінволюції матки корів. Стравський Я.С., Панич О.П., Климик В.Т., Охрим С.А. Львів, 2010. 27 с.

УДК 619:617.711–002/.713–002:636.2

БАБЕНКО І.М., магістрант

Науковий керівник – **ЧОРНОЗУБ М.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОШИРЕННЯ ТА ДІАГНОСТИКА РИКЕТСІОЗНОГО КОН'ЮНКТИВО-КЕРАТИТУ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ

Описано поширення масового кон'юнктиво-кератиту у господарстві та його клінічні форми. На основі проведених епізоотологічних, клінічних, гельмінтологічних та цитологічних досліджень встановлено ураження худоби рикетсіозом.

Ключові слова: телята, хвороби очей, рикетсіозний кон'юнктиво-кератит.

Хвороби очей у худоби, зокрема кон'юнктиво-кератити, трапляються досить часто. Наприклад, за даними В.Б. Борисевича зі співавторами [1], у господарствах Київської області протягом 1995–2001 років їх щороку реєстрували у 3,8–6,7 % поголів'я.

Причини цих хвороб різні. М. Морозов [2] за бактеріологічного дослідження вмісту кон'юнктивального мішка 85 телят, хворих на кон'юнктиво-кератит, виділив 236 штамів та ідентифікував 15 видів мікроорганізмів, у тому числі 9 паличкоподібних і 6 кокоподібних. Та все ж найчастіше причиною масового спалаху захворювання є рикетсії [3].

Метою нашої роботи було визначення поширення та причин зареєстрованого в умовах господарства масового кон'юнктиво-кератиту у молодняку великої рогатої худоби.

Матеріалом для виконання досліджень була велика рогата худоба різних вікових груп, хвора на кон'юнктиво-кератит. Діагноз ставили на основі епізоотологічних, клінічних, гельмінтологічних (гельмінтоскопічних) та цитологічних досліджень.

Результати дослідження. В умовах одного із господарств нами у 2022-му році було виявлено масове ураження великої рогатої худоби кон'юнктивітами та кон'юнктиво-кератитами, етіологія яких була невідомою. Епізоотологічний процес у 2022-му році, порівняно із 2021-м, характеризувався тим, що більш ніж удвічі зріс рівень захворюваності